

ההילולא ישלים וימלא גם מה שנחסר בהתפשטות והפצת המעינות בגלל המניעה ועיכוב בכח הדיבור דבעל ההילולא, הן ע"י לימודו לעצמו בדיבור והן בהפצת המעינות חוצה לאחרים.

לזכות

הרה"ת ר' יוסף יצחק (בר"ד) שיחי' מישולוין,
ליום הולדתו, ר"ח שבט
שאול שיחי' ג-טליב,
ליום הולדתו, ר"ח שבט
הרה"ת ר' מאיר שיחי' אשכנזי,
ליום הולדתו, ב' שבט
הו"ח ר' מיכאל שיחי' סוזנא,
ליום הולדתו, ג' שבט
הרה"ת ר' ראובן הכהן שיחי' וואלף,
ליום הולדתו, ש"ק פ' בא, ד' שבט
הרה"ת ר' משה שיחי' פלאטקין,
ליום הולדתו, וא"ו שבט
הרה"ת ר' משה שיחי' לידער,
ליום הולדתו, ז' שבט
הרה"ת ר' שלום שיחי' פערל,
ליום הולדתו, ז' שבט
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי זוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק בא

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

חדשה מאתי תצא"⁶.

... רואים בפועל (כמדובר כמ"פ לאחרונה) שאומות העולם בכו"כ מדינות מסייעים לבני" בעבודתם (ע"ד ויותר מכפי שהי' ביציאת מצרים), עד שגם במדינה ההיא שהיתה סגורה ומסוגרת ריבוי שנים, ולא נתנו ליהודים לצאת ממנה ולא איפשרו להם לקיים תומ"צ בשלימות וכו' – הרי לאחרונה נשתנתה מן הקצה אל הקצה, וכעת לא זו בלבד שמאפשרים ליהודים להתנהג כרצונם, ומאפשרים להם לצאת משם, אלא עוד יותר – מסייעים להם בכך.

עד שרואים כיום בפועל, שנוסף לזה שבני" עומדים "הכן כולכם" לגאולה, גם אוה"ע עומדים "הכן כולכם" שבני" יצאו כבר מהגלות וילכו לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

ונשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, באים מיד לתכלית השלימות ד"בא אל פרעה" בגאולה האמיתית והשלימה, שלימות הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין", "והי' לך הוי' לאור עולם"⁷.

... דובר כמ"פ, שכבר "כלו כל הקיצין"⁸ וכבר סיימו הכל, והגאולה היתה צריכה לבוא כבר מזמן, ומפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל עדיין לא באה.

מזה מובן, שעכ"פ כעת, צריכה הגאולה לבוא תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: זהו הזמן הכי נעלה ("העכסטע צייט") לגאולה האמיתית והשלימה!

... ברוחניות הענינים (עד לדרגות "הכי נעלות") יש כבר שלימות הענינים עד גם לשלימות דגאולה (רוחנית), העיניים הרוחניות של יהודי רואים כבר את הגאולה; כעת צריך רק לפתוח את העיניים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה ...

ובנוגע לפועל . . כל אחד יקבל על עצמו שהלימוד בתורתו של בעל

בית דין יודעים לפי החישוב את אמיתותה של העדות?

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

עדות איננה רק בירור הגיוני, אלא זהו דין וסיכום הדבר וגזירת הכתוב⁸ – "על-פי שני עדים .. יקום דבר"⁹, וכפי שמסביר הרמב"ם¹⁰, ש"נצטוינו לחתוך את הדין על-פי שני עדים כשרים ואף-על-פי שאפשר שיעידו שקר...".

וכך גם מן הצד השני: קרובים פסולים לעדות אף כאשר אין שום חשש שישקרו, משום שתוקפה של עדות איננה רק מצד הבירור ההגיוני של הדברים באמצעותה, אלא יש לכך תוקף של דין תורה, אשר התורה לא נתנה לקרובים.

אך משום שלצורך קביעת החודש אין הכרח בתוקף של עדות, ודי בבירור שלפי החישוב – אשר משום כך "עכשיו שאין מקדשין על פי הראיה .. אנו סומכין על החשבון" – לפיכך, נדרש גם בעדות החודש, לדעת רבי שמעון, רק הבירור שעל ידי העדות. ולכן, במקרה שאין חשש שמא ישקר – כבעניננו, כאשר "אינם נוגעים בדבר"¹¹ – הרי אז גם קרובים כשרים לעדות.

(8) ראה צפ"נ לרמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו.

(9) שופטים יט, טו.

(10) הל' יסוה"ת שם. שם פ"ה סה"ב. וראה הל' סנהדרין פכ"ד סה"א.

(11) ד"ה החודש שם. – במנ"ח (מצוה ד סק"ג) מביא כמה אופנים שאפ"ל נוגע בדבר (ופסול לעדות קדה"ח). וי"ל שהכוונה בהמאמר, שטסת עדות החודש. אינם נוגעים בדבר" (מאחר שאין זו עדות, בדבר הנוגע לחבירו); אבל באופנים שבמנ"ח שם שכן נוגע בדבר, קרובים פסולים (אף לדעת ר"ש). ודוחק. – וי"ל (עכ"פ בחלק מהאופנים הנ"ל?) דכיון שעיקר העדות בנוגע לראית הלבנה אין דינם משתנה ע"י שלאח"ז יהיו נוגעים בדבר ע"ד דעות גטין וקידושין א"צ דרישה וחקירה אע"פ שאח"כ יבוא לדיני נפשות (ב"י בבד"ה חו"מ ס"ל ועוד). ואכ"מ.

א. עדותם של קרובים בעדות החודש

בקשר לעדות החודש ישנה מחלוקת¹ בין רבי שמעון לבין חכמים: רבי שמעון סובר ש"אב ובנו וכל הקרובין כשרים לעדות החודש" – משום שנאמר בתורה², "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן .. החודש הזה לכם", כלומר³: עדות זו תהא כשרה בכם – משה ואהרן, שהיו אחים.

אך חכמים סוברים שקרובים פסולים לעדות החודש, והמשמעות של הפסוק הנ"ל היא³ ש"עדות זו תהא מסורה לכם" – שבית דין מקבל את העדות ומקדש את החודש.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש⁴ מסביר את טעמו של רבי שמעון לכך שעדות החודש שונה מכל העדויות⁵: כיוון שגם ללא העדות יודע בית דין מתי ראש חודש לפי החישוב, כפי שכיום, "עכשיו שאין מקדשין על פי הראיה .. אנו סומכין על החשבון". ולכן, העדות איננה באופן ש"בלעדם לא היו יודעין כלל", ולפיכך כשרים גם קרובים לעדות זו⁶.

יש להבין: פסילת קרובים לעדות אינה משום החשש שמא ישקרו, אלא "גזירת מלך הוא"⁷. ואם כך, מדוע חל בכך שינוי כאשר

(1) ר"ה כב, א.

(2) פרשתנו יב, א"ב.

(3) ר"ה שם (ובירושלמי שם פ"א ה"ו) הובא רק טעמא דר"ש).

(4) ד"ה החודש הזה תרכ"ו פ"ה (סה"מ תרכ"ו ע' מד"מה). וראה גם אוה"ת פרשתנו ריש ע' רענ. – וראה לקמן הערה 11.

(5) ומתורצת עפ"י קושיית הפני" (ר"ה שם) אמאי לא ילפינן מעדות החודש דקרובים כשרים גם בדיני ממונות.

(6) להעיר מביאור הצפ"נ לרמב"ם (ריש הל' קדה"ח) בדעת ר"ש, ע"ש.

(7) ב"ב קנט, א. רמב"ם הל' עדות ספ"ג. שו"ע חו"מ ס"ג ס"י.

דערפון איז מובן, אז עכ"פ איצטער, דארף די גאולה קומען תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: ס'איז די העכסטע צייט אויף דער גאולה האמיתית והשלימה!

... ברוחניות הענינים (ביז אין די "העכסטע" דרגות) האָט מען שוין שלימות הענינים ביז אויך די שלימות פון גאולה (רוחנית), די עיניים רוחניים פון אַ אידן זעען שוין די גאולה; איצטער דארף זיין די פתיחה פון די עיניים גשמיים, אז אויך זיי זאָלן זען די גאולה ווי זי איז בגלוי לעיני בשר אין דעם איצטיקן צייט . . .

ובנוגע לפועל . . . יעדערער זאָל אויף זיך אָננעמען אַז זיין לימוד בתורתו פון דעם בעל ההילולא זאָל אויך משלים וממלא זיין דאָס וואָס האָט געפעלט אין דער התפשטות והפצת המעינות צוליב דער מניעה ועיכוב בכח הדיבור פון דעם בעל ההילולא, סיי דורך דעם אייגענעם לימוד בדיבור און סיי אין הפצת המעינות חוצה צו אַנדערע.

(משיחות יום ד' פ' בא, ג' שבט, ו' שבט, ו' שבט תשנ"ב)

החידוש דדורנו – הדור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, עד לדור שלפנ"ז (דור השמיני): מכיון שהגאולה לא באה אז בפועל, ה"בא אל פרעה" (הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין"1 למטה) לא ה' בתכלית השלימות כנשמה בגוף בריא (היתה הסתלקות הנשמה מן הגוף, וגם הנשמה בגוף היתה במצב ש"הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה – הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה – נעשה תומ"י" גתלו המאורות", שלא זו בלבד שלא חסר ח"ו במאורות הגדולים דגילוי תושב"כ ותושבע"פ², אלא אדרבה – נוספת בזה שלימות נעלית יותר [לא באופן ד"כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב³, להיותו למעלה מזה], באופן שכנשמות בגופים מקבלים בפנימיות "אתפריעו כל נהורין" ש"נתלו" עתה, עי"ז שמשיח צדקנו בא מיד, "שלח נא ביד תשלח"⁴, וילמד תורה את כל העם כולו⁵, עד "תורה

ב. דין קירבה לגבי גרים

לפי הסבר זה אפשר לתרץ קושיה נוספת שניתן לשאול לפי דעת רבי שמעון:

ההלכה היא, ש"גרים .. אין להם קורבה אפילו שני אחים .. שנתגיירו מעידים זה לזה, דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי"¹². ואם כך, אם תמצא לומר¹³ שבעת יציאת מצרים¹⁴ נחשבו ישראל לגרים¹⁵, אין מובן: מהי ההוכחה מכך ש"עדות זו תהא כשרה בכס" לענין קרובים לאחר מתן תורה, והרי הדברים נאמרו למשה ואהרן, שחל עליהם דין של גרים¹⁶?

(12) טושו"ע חו"מ שם ס"יא. מיבמות כב, א. רמב"ם הל' עדות פ"ג ה"ב.

(13) כהסוגיא דיבמות (מו, א"ב) ובכ"מ – בנוגע למ"ת והתחלה ביצי"מ. – ואין להקשות מירושלם א"י מאברהם, מענין כהנים ולוים וחלוקה לשבטים בכלל – שהרי כ"ז ה' ע"פ הדבור מפורש. והאמירה שישונו לאהליהם – ה"ז דבור שקידושין הקודמין בתוקפן.

(14) ולפני זה – באמירת החודש ג'. כדמשמע מהמדרש (הובא בפרש"י ר"פ בראשית) דהחודש ג' היא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. שהכוונה בזה שהיא מצוה ראשונה שנתנה להם לא בתור ב"נ, כ"א בתור ישראל. משא"כ גדה"נ ומילה. – וראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 7.

(15) וגם לדעת ר' יהושע (יבמות שם) שהיתה טבילה (לפני מ"ת), הרי אז (בעת יצי"מ) נפקי מתורת ערל ע"י המילה (והנשים ע"י טבילה) – תו"י שם ד"ה ורבי יהושע. וראה תו"י שם (לתוס' סד"ה כי פליגי) – דלרע"ק צ"ל שטבלו ביצי"מ דאל"כ איך אכלו הפסח. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 130 הערה 26. – ולהעיר מנבואת יחזקאל (קאפ' טז) שיצי"מ היא לידת עם ישראל.

(16) אבל עיין גו"א ויגש (מו, י), שב שמעתתא בהקדמה, בית האוצר (להר"י ענגל) כלל א' אות כב, וכלי חמדה עה"ת פ' ויגש – שבגירות דמ"ת לא אמרינן דקטן שנולד דמי. וראה גם צפע"נ לסנהדרין פב, א (גם לענין משה ואהרן).

ולהמבואר בפנים צ"ל דהדוגמא (שו"ע חו"מ שם ס"י) "ואפי' משה ואהרן אינם כשרים להעיד זה לזה" – אין הכוונה בזה למשה ואהרן ממש שלא היו כשרים להעיד זל"ז, כ"א שאפילו אנשים נאמנים כמשה ואהרן אינם כשרים להעיד זל"ז. ולכאורה על כרחך צריך לפרש כן בגמ' (ב"ב קנט, א). משה ואהרן לחוותנו כו", שהרי חותן משה בודאי ה' גר (ובתים קטו, א. רש"י ר"פ יתרו. ועוד) ומותר להעיד לו. ועצ"ע.

(* ראה תרד"ה דכתיב (כריתות ט. א) דגם אותם שרדו נידונים לפני יצי"מ. מניקוא כשמלו עצמן מלו ליכנס בבית המקום כו'.

אך לפי האמור לעיל אפשר לומר: "גרים .. אין להם קורבה .. מעידים זה לזה", משום שפסילת קרובים לעדות היא גזירת הכתוב, ולא משום קרוב הדעת שביניהם, וכיון שעל גרים לא חל דין של קרובים, אין הם נכללים בפסול זה.

אך כאשר מדובר אודות עדות שהיא רק בירור הגיוני, הרי הפגם של קרובים בסוג זה של עדות הוא משום קרוב הדעת שיש ביניהם. שקרוב הדעת בין אחים קיים גם בין אחים שהתגיירו, כפי שרואים במציאות¹⁷, ניתן ללמוד מכך שמה ואהרן היו כשרים לעדות, גם לגבי קרובים שלאחר מתן תורה¹⁸.

ג. תוקף של דין עדות לקידוש החודש

אך ההלכה נקבעת כדעת חכמים, שקרובים פסולים לעדות¹⁹.

מכך מובן, שגם בקידוש החודש יש צורך בדין עדות.

ויש לבאר את סברתם:

מעצם הדבר שהתורה ציותה שיש צורך בעדי ראיה – "כזה ראה וקדש"²⁰ – ולכאורה: אם בית דין צריך בין כך ובין כך לחשב את זמן מולד הלבנה לפי החישוב המיוחד לכך²¹, ואף יותר מכך: בין כך ובין כך סומכים על חישוב זה, אפילו כאשר מקדשים על פי הראיה²², שהרי

(17) להעיר ממרו"ל דגירא עד עשרה דרי לא תבוי ארמאה באפי' (רש"י יתרו יח, ט. מסנה' צד, א).

(18) מאחר שבעדות זו אין חשש שהקורבה תביא לידי שקר (כנ"ל סו"א והערה 11).

(19) רמב"ם הל' קדה"ח רפ"ב. ולהעיר מח' הצ"צ על הש"ס ר"ה שם.

(20) ר"ה כ, א. רש"י פרשתנו עה"פ. ועוד.

(21) ראה רמב"ם הל' קדה"ח פ"א ה"ז ואילך. שם פ"ב ה"ד ואילך. שם פ"ה ואילך.

(22) רמב"ם פ"א שם. וראה בארוכה שם פ"ח שגם כונן שמקדשין ע"פ הרא"י כשא"א ע"י ראי' סומכין על החשבון לחוד.

כאשר „ידעו בחשבון שאינו נראה ובאו עדים והעידו שנראה .. אין סומכים על דבריהם”²³ – ואם כך מדוע יש צורך בעדי ראיה?²⁴

מכך מובן, שהתורה רוצה להוסיף על ענין החשבון. ולכן סוברים חכמים, שהתורה רוצה להוסיף, שקביעת ראשי חודשים לא תהיה לפי חישוב ובירור הגיוני בלבד, אלא שיהא לו תוקף של דין עדות, אשר „על פי שני עדים .. יקום דבר”.

ד. קידוש החודש לפי שני אופנים

אך לפי זה אין מובן מצד שני:

כיון שמקדשים לפי הראיה של שני עדים כשרים אשר „על פי שני עדים .. יקום דבר”, במה שונה קידוש החודש, שבו אין סומכים על העדות ועל החקירות והדרישות בלבד, אלא עורכים גם חישוב, ואם העדות אינה תואמת לחישוב הרי אז „אין סומכין על דבריהם”?

ויש לומר שהסבר לכך, לפי פנימיות הענינים הוא:

בכל אחד משני האופנים הללו – „עדי ראיה” ו„חשבון”, יש מעלה שאינה קיימת אצל השני. ובקביעת ראש חודש, שהוא ענין כללי ויסודי בתורה ומצוותיה יש צורך בשתי המעלות, כדלהלן, ולכן „אין אנו סומכין אלא על שניהם כאחד הראיה והחשבון”²⁵.

(23) לשון ה„מפרש” לרמב”ם פ”א שם. וראה גם תויו”ט ר”ה פ”ב מ”ו (קרוב לסופו).
ולדעת הרס”ג, הרי עיקר הקביעות היא (רק) ע”פ החשבון ורק להוציא מדעת הצדוקים תקנו עדי ראיה (ראה בארוכה תויו”ט פרשתנו כרך י”ג פ”ג).
(24) כקושיית התויו”ט שם.
(25) לשון ה„מפרש” שם. ועד”ז בתויו”ט שם. וראה מנ”ח שם סק”א.

ה. „החודש הזה” – חידוש בבריאה

כדי להבין זאת יש להקדים ולהסביר את המאמר הידוע²⁶ על הפסוק „החודש הזה לכם:” „לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם”, וכפי שמסביר רש”י²⁷: „שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל”.

ולכאורה, אין מובן²⁸: מדוע „החודש הזה לכם” היא „מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל”²⁹. והרי, לכאורה, היתה המצווה הראשונה צריכה להיות „אנכי ה’ אלקיך”, קבלת עול מלכות שמים³⁰, שהיא ההתחלה והיסוד לקיום כל המצוות³¹?

ההסבר לכך הוא:

„אנכי ה’ אלקיך” הוא היסוד וההתחלה של כל המצוות לגבי קיום המצוות בפועל – כדי שהאדם יקיים את המצוות כראוי, הוא זקוק תחילה לקבלת עול מלכות שמים.

„החודש הזה לכם” – היא המטרה והתכלית של התורה והמצוות, ולכן היא מבוארת ומובאת כהקדמה לכל המצוות, כמצוה ראשונה³².

תכלית התורה והמצוות היא, שישראל יגרמו ל„חידוש” בבריאה. כפי שידוע ההסבר בפנימיות התורה³³ של מאמר חז”ל³⁴ „גדולים

(26) פרש”י ר”פ בראשית. י”ש פרשתנו עה”פ. והוא ממדרש תנחומא (באבער) בראשית יא.

(27) שם.

(28) ראה גם לקו”ש [המתורגם] חט”ו ס”ע 517 ואילך.

(29) בדפסח מצרים לא ה’ נוגע (לדעת) הקביעות בחודש, כ”א שבעוד עשר ימים יקחו שה גו’ ובעוד י”ד יום ישחטוהו גו’.

(30) ראה מכילתא יתרו כ, ג.

(31) ראה מכילתא שם. ברכות רפ”ב.

(32) להעיר מלקו”ש ח”י ס”ע 8 ואילך.

(33) ראה בכ”ז ד”ה גדולים מעשה צדיקים תרפ”ה פ”ז (בסה”מ תרפ”א ובהוספות לסה”מ קונטרסים ח”ב – תסב, סע”א ואילך).

(34) כתובות ה, א.

מזה], באופן אִז אֵלס נשמות בגופים נעמט מען אויף בפנימיות „אתפריעו כל נהורין” וואָס „נתלו” איצטער, דורך דעם וואָס עס קומט גלייך משיח צדקנו, „שלח נא ביד תשלח”⁴, וילמד תורה את כל העם כולו⁵, ביז „תורה חדשה מאתי תצא”⁶.

. . . מ’זעט בפועל (ווי גערעדט כמ”פ לאחרונה) ווי די אומות העולם בכו”כ מדינות זיינען מסייע אידן אין זייער עבודה (ע”ד און נאָכמער ווי ס’איז געווען באַ יציאת מצרים), ביז אַז אויך מדינה ההיא וועלכע איז געווען סגורה ומסוגרת אַ ריבוי שנים, און מ’האָט פון דאָרט ניט אַרויסגעלאָזט אידן און זיי ניט דערלאָזט צו מקיים זיין תומ”צ בשלימות וכו’ – איז לאחרונה נשתנה געוואָרן מן הקצה אל הקצה, און איצטער איז ניט נאָר וואָס מ’לאָזט אידן זיך פירן דאָרט ווי ביי זיי קומט אויס, און מ’לאָזט זיי פון דאָרט אַרויספאָרן, נאָר נאָכמער – מ’איז זיי דערצו מסייע.

ביז אַז מ’זעט היינט בפועל אַז נוסף לזה וואָס אידן זיינען „הכן כולכם” צו דער גאולה, שטייען אויך די אוה”ע „הכן כולכם” אַז אידן זאָלן שוין אַרויסגיין פון גלות און גיין אין ארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

און נשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, קומט מען גלייך צו תכלית השלימות פון „בא אל פרעה” בגאולה האמיתית והשלימה, די שלימות הגילוי פון „אתפריעו כל נהורין”, „והי’ לך הוי’ לאור עולם”⁷.

. . . מ’האָט גערעדט כמ”פ, אַז ס’איז שוין „כלו כל הקיצין”⁸ און מ’האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, און די גאולה האָט שוין פון לאַנג געדאַרפט קומען, און מפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל איז זי נאָך ניט געקומען.

(4) שמות ד, יג.

(5) ראה רמב”ם ה’ תשובה פ”ט ה”ב. לקו”ת צו יז, א ואילך. ובכ”מ.

(6) ישע”י נא, ד. ויק”ר פי”ג, ג.

(7) ישע”י ס, יט.

(8) סנהדרין צז, ב.

... השייכות דמאורעות אלה לבנ"י היא – הידיעה ש"הגיע זמן גאולתכם", שלכן, עמדו הכן כולכם לקבלת פני משיח צדקנו, כולל ובמיוחד ע"י ההוספה בעניני תומ"צ, אשר, ע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה"⁶.

(משיחות ש"פ בא, ד' שבט תנש"א)

(6 רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

סא.

דער חידוש פון אונזער דור – דער דור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, ביז אויך בדור שלפנ"ו (דור השמיני): וויבאלד אז די גאולה איז דעמולט ניט געקומען בפועל, איז דער "בא אל פרעה" (דער גילוי פון "אתפריעו כל נהורין"¹ למטה) ניט געווען בתכלית השלימות אלס נשמה בגוף בריא (ס'איז געווען די הסתלקות הנשמה מן הגוף, און אויך די נשמה בגוף איז געווען במצב אז דער "הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה – דער דור האחרון פון גלות ודור הראשון פון גאולה – ווערט תומ"י "נתלו המאורות", אז ניט נאָר וואָס עס פעלט ניט ח"ו אין די מאורות הגדולים פון גילוי תושב"כ און תושבע"פ², נאָר אדרבה – עס קומט צו נאָך אַ העכערע שלימות בזה [ניט באופן פון "כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב"³, זייענדיק למעלה

(1) זח"א רי, א.

(2) ראה של"ה בהקדמתו טז, סע"א. מס' שבועות שלו קצא, א. וראה לקו"ת שה"ש יא, ד. אוה"ת בראשית יד, א. לו, סע"ב. במדבר ע' מו. מג"א (בהוצאת תש"נ – ע' קמט). נ"ך ע' ריו. ועוד. וראה לקו"ש ח"ל ע' 10 ואילך.

(3) זח"ג כה, רע"א.

לקו"ש

מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ" – כי מעשה שמים וארץ הוא בריאה יש מאין, אך מעשה צדיקים הוא ביטול היש אל האין, ולכן גדולים... ממעשה שמים וארץ, בדומה למאמר חז"ל³⁵ ש"גדול היה נס אחרון יותר מן הראשון" משום ש"מן שמיא³⁶ מיהב ייבוי מישקל לא שקלי" (=לתת נותנים, אך לקחת אין לוקחים) – הנס של הפיכת דבר ל"אין" – "מישקל" – גדול מן הנס של "מיהב ייבוי" – יצירת דבר מאין לישי.

וזהו הרמז בפסוק "החודש הזה לכם":

"חודש" מלשון חידוש³⁷. הכה של ה"חידוש" ניתן לישראל. "לכם"³⁸, שעל ידי התורה והמצוות הם הופכים את העולם ל"דירה לו יתברך".

ו. "טובים השנים מן האחד"

בכך יובנו גם דברי המדרש על הפסוק³⁹ "טובים השנים מן האחד", בקשר לפרשת החודש, וכך נאמר במדרש⁴⁰: "טובה פרשה שנאמרה על פי שנים מפרשה שנאמרה ביחיד, בשנים שנאמר ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החודש הזה לכם...". ואין מובן:

יש פרשיות רבות בתורה שנאמרו על ידי הקדוש-ברוך-הוא, אל משה ואל אהרן⁴¹, ומדוע, אפוא, מציין המדרש דווקא פרשה זו של "החודש..."⁴²?

(35) תענית כה, א.

(36) כ"ה בב"ח שם.

(37) ראה ראב"ע כאן. ועוד.

(38) ראה ד"ה החודש שם פי"ג.

(39) קהלת ד, ט.

(40) קה"ר עה"פ.

(41) "י"ג דברות נאמרו בתורה למשה ולאהרן" (תו"כ ורש"י ר"פ ויקרא. במדבר י"ד, יט. וראה ספרי ס"פ נשא).

(42) ודווקא לומר שנקט פרשה זו לדוגמא (מפני שהיא פרשה ראשונה שנאמרה לשניהם) ולא – ע"ד התחלת כמה

שיחות

כא

ההסבר לכך הוא⁴³: "החודש" – מלשון חידוש – מבחיר את המטרה הכללית של כל התורה ומצוותיה, כדלעיל. וכיוון שה"חידוש" של התורה והמצוות הוא בשני ענינים כללים, שאחד מהם קשור למשה והשני – לאהרן, כדלהלן – לכן מודגש דוקא בפרשה זו הקשר לשניהם, ומשום כך אומר המדרש דוקא על פרשה זו "טובים השנים מן האחד".

ז. "חידוש" – מלמעלה ומלמטה

כבר הוסבר מספר פעמים, שהביטוי⁴⁴ "דירה לו יתברך בתחתונים" כולל שני ענינים כלליים:

(א) מצד ה"תחתונים" – שצריך לעשותם ראויים להיות דירה לה' יתברך.

(ב) מצד למעלה – המשמעות של "דירה לו יתברך" היא שנצמחותו של ה' מתגלית דוקא למטה, כפי שאדם, להבדיל, נמצא בדירתו בכל עצמותו⁴⁵.

שני ענינים הללו הם "חידוש"⁴⁶, כי כדי ש"תחתונים" יהיו ראויים להיות דירה לה' יתברך, הכרחי ביטול היש לאין. והמשכת העצמות למטה היא ענין של חידוש, כי התהוות האין לישי היא רק מהארת האלקות – "בדבר ה' שמים נעשו"⁴⁷, ורק על ידי העבודה של ביטול היש לאין נוצר חידוש ו"ממשיכים" את עצמותו יתברך למטה.

מרז"ל כו"ב: טובות פרשיות שנאמרו ע"פ שנים כו'. ובפרט שהיא מהפרשיות שנחנעט אהרן (מכילתא כאן. וראה במקומות שנסמנו בהערה הקודמת).

(43) בהבא לקמן (ס"ז) ראה גם ד"ה החודש הזה שם פ"ח (בסגנון אחר). וראה אוה"ת פרשתנו ריש ע' רעז (ובהגהות לשם – אוה"ת שם כרך ח ע' ב'תתקיא"ב).

אוה"ת נ"ך (כרך ב) לקהלת עה"פ.

(44) תניא רפ"ז. ע"פ תנחומא נשא טז. ועוד.

(45) המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ.

(46) ראה בכ"ז ד"ה גדולים מעשה צדיקים שם. וראה גם סד"ה תקעו תרס"ו (בהמשך תרס"ז). לקו"ש [המתורגם ח"ו ע' 22 ואילך. ח"י"ב ע' 74 ואילך.

(47) תהלים לג, ו.

הוספה

בשורת הגאולה

יד.

והדגשה יתירה בנוגע להכנה להגאולה ע"י חיזוק האמונה והבטחון והצפי' לגאולה, "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹ – כלשון בעל ההילולא²: עמדו הכן כולכם לקבל פני משיח צדקנו.

ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו", ולאחרי שכבר ראו נסים ונפלאות בתקופה האחרונה, כולל ובמיוחד – יציאתם של רבים מישראל ממדינה ההיא לארץ ישראל, ועי"ז גם קירובם ליהדות תורה ומצוותי', שענין זה הוא מעין ודוגמא והכנה קרובה לקיום היעוד³ "קהל גדול ישובו הנה".

ובזה ניתוסף עוד יותר בימים האחרונים ממש:

המאורעות דימים האחרונים בהענין ד"מלכיות מתגרות זו בזו" מדגישים שנמצאים בסמיכות ממש להגאולה, כמבואר במדרשי חז"ל⁴ שענין זה הוא מסימני הגאולה.

ובלשון המדרש⁵ "שנה שמלך המשיח נגלה בו . . . מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . . וכל אומות העולם מתרעשין ומתבהלין . . . ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתייראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . הגיע זמן גאולתכם".

. . . ובנוגע לפעולותיהם של שונאי ישראל שמנסים לפגוע ח"ו – אין בהם ממש, ולא יעלה הדבר בידם,

של ישראל, על-ידי התורה והמצוות, מקטנות לגדלות.

עלייתם של ישראל נחלקת לשני סוגים: (א) העבודה מצד הכוחות הפנימיים של האדם, שזוהי העבודה שלפי טעם ודעת. מעלת העבודה זו היא הפנימיות, שהיא מקיפה את כל מציאות האדם – שכלו, מדותיו וכדומה עובדים את הקדוש-ברוך-הוא.

(ב) העבודה מצד הכחות המקיפים של הנשמה ומצד עצם הנשמה – המתבטאת בהתבטלות לרצון עליון, למעלה מטעם ודעת.

זהו גם הטעם הפנימי לכך שראש חודש נקבע על ידי שני הענינים בחד – הן עדי ראייה והן חישוב – איחוד שתי המעלות ביחד⁵²:

יש כאן ענין של ראייה, הנעלית מהבנה והשגה שכלית, על ידי עדות, הנותנת תוקף של תורה מצד גזירת הכתוב – ביטול שלמעלה מטעם ודעת,

יחד עם זאת יש כאן "התאמה" ל"חישוב", שהוא על פי טעם ודעת – ההתבטלות שלמעלה מטעם ודעת "נמשכת" וחודרת אל הפנימיות.

(משיחות ש"פ תזריע, פ' החודש תשי"ז, ש"פ וארא תשט"ו)

(52) וי"ל שהוא ע"ד ב' הענינים דלעיל (סעיף ז) בנוגע לעולם – כי העבודה מצד ראי' היא בדרך מלמעלמ"ט, ודשכל (וכוחות פנימיים) – מלמלמלמ"ט.

זוהי הסיבה לכך שדוקא על פרשה זו מוסב לפי המדרש הפסוק "טובים השנים מן האחד" – כי בפרשה זו, שבה מתבטאת תכלית התורה והמצוות מודגשים שני ענינים הללו: הן משה – "שושבינא דמלכא"⁴⁸, לידי המשכת אלקות מלמעלה למטה ונותן כח ל"חידוש" של המשכת העצמות למטה. והן אהרן – "שושבינא דמטרוניתא"⁴⁸, העלאה ממטה למעלה – הנותן את הכח להעלות את ה"תחתונים"⁴⁹.

ח. חידוש הלבנה – עליית ישראל

כשם ש"החודש הזה לכם" מביע את תכלית התורה והמצוות לגבי ההשפעה בעולם – כך הוא מביע את השפעת התורה והמצוות בישראל.

ישראל מושווים ללבנה, למאור הקטן⁵⁰, כנאמר⁵¹ "מי יקום יעקב כי קטן הוא". וחידוש הלבנה וגידולה מצביעים על החידוש והעליה

(48) זח"ג, כ, א (ברע"מ). ועוד. וראה ס' הליקוטים (צ"צ) ע' משה (ע' א'תקע ואילך), ס' הערכים כ"ד ע' אהרן ע' כו ואילך (וש"נ).

(49) והגהות הצ"צ (הג"ל הערה 43) שהעילוי בפרשה זו (שנאמרו על פי שנים) לגבי כל הפרשיות שבהתורה (שנאמרו ע"י משה לבד) הוא כמעלת ימוה"מ לגבי מ"ת, שבמ"ת היתה רק ירידת העליון למטה אף שעדיין לא נודרך התחתון, משא"כ לימוה"מ שתה"י גם הודככות התחתון.

(50) ראה ב"ר פ"ו, ג. סוכה כט, א. ועוד.
(51) עמוס ו, ב. ה. וראה חולין ס, ב ובחרא"ג שם.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד

(1) עיקר הי"ב מי"ג עיקרים.
(2) "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.
(3) ירמ' לא, ז.
(4) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.
(5) יל"ש ישעי' רמז תצט.